

2. Perusopetus yleissivistuksen perustana

Ylästön koulun arvoperusta

Ylästön koulun arvot ovat: yhteisvastuullisuus, kiireettömyys, rehellisyys ja sitoutuneisuus. Koulun visio on yhtenäinen Vantaan kaupungin vision kanssa: ”Opimme tulevaisuuden tietoja ja taitoja sekä rakennamme turvallista lähikoulua. Toimimme vastuullisesti ja teemme ekososiaalisesti kestäviä valintoja.” Toimimme oppilaslähtöisesti tiiviissä ja avoimessa kasvatuskumppanuudessa kotien kanssa. Ylästön koulussa kaikki koulun aikuiset osallistuvat kasvatustyöhön ja toimivat esimerkkinä oppilaille. Pidämme kiinni yhteisesti sovituista pelisäännöistä. Kasvatustyön tärkeitä tavoitteita ovat hyvien tapojen omaksuminen, erilaisuuden hyväksyminen, toisten kunnioittaminen sekä oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelevinen. Lisäksi painotamme lapsen itsetunnon kehittymistä, rehellisyyden ja työnteon merkityksen ymmärtämistä. Koulun painotukset löytyvät koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Oppimiskäsitys

Oppilas on aktiivinen toimija, joka osallistuu koko koulun toimintaan. Hänelle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa mm. oppilaskunnassa, kummitoiminnassa, järjestäjän tehtävissä ja luokan omissa toiminnoissa. Hänelle annetaan vastuuta omien taitojensa ja kykyjensä mukaan. Oppilasta kannustetaan ottamaan vastuuta omista koulutöistään, toimimaan yhteistyössä rinnakkaisluokkien ja koko kouluyhteisön kanssa, olemaan kriittinen ja kyseenalaistamaan asioita, ottamaan selvää asioista, keksimään ratkaisuja ja erilaisten projektitöiden toteutustapoja.

Opettajan rooli muuttuu tiedonsiirtäjästä oppimisen ohjaajaksi. Opettaja mallintaa aktiivisen toimijan roolin oppilaalle selittämällä omaa toimintaansa ja kannustaa oppilasta tuomaan esiin omat vahvuutensa ja hyväksymään omat haasteensa. Opettajan ja oppilaan tehtävänä on toimia yhteistyössä muiden kanssa ja tukea toisia oppijoita. Oppilaat jakavat osaamistaan muille esim. liikunta-, tietokone- ja käsityötunneilla. Opiskelu tapahtuu osittain pareittain ja pienryhmissä, jolloin sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu korostuu. Vuorovaikutustilanteissa harjoitellaan myös syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä.

Oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu aloitetaan jo 1. luokalla ja se jatkuu säännöllisesti koko alakoulun ajan. Innostus ja uteliaisuus oppimista kohtaan pyritään säilyttämään koko alakoulun ajan. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja huomioiden erilaiset oppimistyylit. Oppilasta kannustetaan tunnistamaan oma tyylinsä oppia sekä sanoittamaan omaa oppimistaan ja oppimisprosessiaan. Luokassa tuodaan esiin erilaisia tapoja läksyistä huolehtimiseen, kokeisiin valmistautumiseen, oman aikataulun hallintaan ja oman toiminnan ohjaukseen luokassa. Myös arjenhallintataitojen kokonaisvaltaista kehittymistä tuetaan koko alakoulun ajan.

Oppilaan minäkuva kehittyy realistisen palautteen kautta. Oppilasta kehdutaan ja kannustetaan, ja toisaalta harjoitetaan ottamaan vastaan kriittistä palautetta. Oppilas on hyvä sellaisena kuin on, ja oppilaiden erilaisuus hyväksytään. Oppilaiden hyvinvointia pyritään lisäämään ja luomaan hyvä ryhmä- ja kouluhenki mm. hyvinvointituokioiden avulla.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Kuvaus laaja-alaisen osaamisen perusteista

Taulukoissa on esimerkkejä toteutuksen ja arvioinnin toteutustavoista.

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Oppilas hahmottaa itsensä oppijana.	• ohjataan miettimään, mitkä ovat omat haasteet ja vahvuudet • ohjataan jokaista löytämään oma oppimistyyli • annetaan mahdollisuus onnistua ja epäonnistua • rohkaistaan oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan omaa oppimisprosessiaan	• itsearviointi • opettajan havainnot ja palaute
Oppilas oppii toimimaan vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa.	• harjoitellaan luokka- ja kouluyhteisössä toimimista ja yhteisiä pelisääntöjä • harjaannutaan työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa ja eri yhteistyötahojen kanssa	• itsearviointi • arviointikeskustelu • palaute ryhmältä ja opettajalta
Oppilas oppii tekemään havaintoja.	• tarjotaan tilaisuuksia havaintojen tekemiseen eri aistikanavien kautta • tutustutaan uusiin asioihin kokeellisten menetelmien avulla esim. luonnontieteissä ja matematiikassa • havainnoidaan lähiympäristöä	• itsearviointi • tutkimustulosten esittely • opettajan palaute
Oppilas oppii käsittelemään tietoa.	• tiedon etsiminen, arvioiminen, tuottaminen, muokkaaminen ja jakaminen • monipuoliset tiedonhankintatavat eri lähteistä ja erilaiset tuotokset	• projektit • kokeet • lukuvuosiarviointi

2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Oppilas oppii arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä, lisäksi luomaan koulun omaa kulttuuria ja perinteitä.	- tutustutaan Ylästön, Vantaan ja Suomen historiaan ja verrataan sitä muihin paikkoihin ja kulttuureihin - tutustaan omaan kulttuuriin mm. juhlaperinteisiin - sitoudutaan luokan ja koulun yhteisiin sääntöihin ja ylläpidetään perinteitä	- portfolio - kokeet (HI, YL)
Oppilasta kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja omia juuriaan.	- jaetaan kokemuksia omista ja muiden perheistä - perehdytään perheiden tapakulttuuriin - eläydytään asioihin draaman keinoin - hahmotetaan omaa historiaa esim. haastatteleamalla isovanhempia	- tarina/ ainekirjoitus - sukupuut - näytelmät ja muut esitykset
Oppilasta ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus voimavarana.	- teemapäivät ja projektit - väittely ja paneelikeskustelut - vierailijat eri kulttuureista - yhteistyö vieraiden maiden koulujen kanssa - yhteistyö lähikoulujen kanssa - eri kieliin tutustuminen - katsomusaineissa keskustelua eri uskontojen ja kulttuurien samanlaisuudesta - päivänavauksia monikulttuurisuusteemoista - Unicef-kävely - ihmisoikeuksien toteutuminen maailmassa	- projektien arviointi - kokeet (US + ET)
Oppilasta kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muut ihmiset ja noudattamaan hyviä tapoja.	- harjoitellaan hyviä käytöstapoja aikuisen esimerkin johdolla - toteutetaan teemapäiviä, leikitään ja tehdään draamaharjoituksia - ohjeistetaan kohteliaaseen juhlaikäyttäytymiseen	- päivittäinen palaute/välitön puuttuminen - itsearviointi - lukuvuosiarviointi

3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Itsestä ja toisesta huolehtiminen	- käsitellään hyvinvoinnin perusasioita ja pyritään toteuttamaan ne myös koulun arjessa: mm. lepo, ravinto, perhe, kaverit, harrastukset, päivärytmi, ulkoilu - pidetään hyvinvointiin liittyviä opetustuokioita	- itsearviointi - arviointikeskustelu
Arjessa selviytymisen taidot	- ajanhallintataidot - tunnetaidot - turvataidot: liikennesäännöt, oma koskemattomuus - ihmissuhdetaidot - vastuullisuus: valintojen tekeminen, vastuu omasta toiminnasta, rahankäyttö, oikeudet ja velvollisuudet	- itsearviointi - kokeet (YL, BG) - luottamustehtävät
Ympäristön hyvinvoinnista huolehtiminen ja sen lisääminen	- kestävien valintojen tekeminen arjessa mm. liikuttaessa, ostoksilla ja energiansäästöissä - kierrättäminen - siivouspäivä - teemapäivät ja projektit - vastuullisuus luonnossa liikuttaessa	- itsearviointi - kokeet (YL, BG, FYKE) - jokapäiväinen havainnointi, välitön palaute
Luottavainen suhtautuminen tulevaisuuteen	- positiiviseen ajatteluun kannustaminen ja sen mallintaminen - itseluottamuksen vahvistaminen - eri vaihtoehtojen pohtiminen ja hyväksyminen valintoja tehtäessä - tulevaan valmistautuminen keskustellen ja omia valintoja perustellen - luottaminen aikuisten huolenpitoon - omien vaikutusmahdollisuuksien korostaminen	itsearviointi

4. Monilukutaito

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Oppilas oppii vastaanottamaan, tulkitsemaan ja tuottamaan erilaisia viestejä.	• harjoitellaan mediakriittisyyttä • käytetään monipuolisia opetusmateriaaleja ja tuotetaan erilaisia tuotoksia mm. esitelmiä, pari- ja ryhmätöitä • tarkastellaan ja tuotetaan kuvia ja harjoitellaan kuvanlukutaitoa • harjoitellaan tulkitsemaan ja välittämään nonverbaalisia viestejä ja tunnistamaan kontekstin vaikutus viestin merkitykseen • tutustutaan symboliikkaan • harjoitellaan taulukoiden ja diagrammien tulkintaa ja tuottamista • harjoitellaan ihmisten välistä lähiviestintää • opitaan toimimaan sosiaalisten normien mukaan	• itsearviointi • pari- ja ryhmäarviointi • kokeet • lukuvuosiarviointi

5. Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa.	• harjoitellaan koneiden peruskäyttöä • tutustutaan yhdessä laitteiden käyttömahdollisuuksiin • harjoitellaan eri sovellusten monipuolista käyttöä ja otetaan ne luontevaksi osaksi eri oppiaineiden opiskelua	• työvaiheiden dokumentointi • Itsearviointi • sähköisten materiaalien hyödyntäminen
Oppilas harjoittelee toimimaan vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.	• opiskelussa painotetaan lähdekritiikin, nettietiketin ja tekijänoikeuksien merkitystä • huomioidaan työskentelyolosuhteet	• opettajan havainnointi ja palaute
Oppilas oppii tiedonhallinnan taitoja ja harjoittelee tutkivaa oppimista.	• tehdään erilaisia projekteja eri oppiaineisiin liittyen	• itsearviointi • tuotoksen arviointi
Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa.	• käytetään laitteita monipuolisesti yksin, pareittain tai pienryhmissä • luodaan yhteyksiä koulun ulkopuolelle	• opettaja havainnointi ja palaute

6. Työelämätaidot ja yrittäjyys

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Opetellaan tuntemaan lähialueen yhteiskunnallisia ja taloudellisia rakenteita.	- harjoitellaan vaikuttamaan oman alueen asioihin (esim. vaikuttajapäivä) - tutustutaan oman alueen yrityksiin ja huoltajien työpaikkoihin - harjoitellaan vaikuttamista ja äänestyskäytäntöjä omassa luokassa/oppilaskunnassa	esitelmät ja muut oppilaiden tuotokset
Oppilas harjoittelee työskentelemään tavoitteellisesti sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa.	- osallistutaan oppilaskuntatoimintaan ja korostetaan vaikuttamismahdollisuuksia - järjestetään erilaisia teemapäiviä, jolloin oppilaat vastaavat suunnittelusta ja toteutuksesta - osallistutaan erilaisiin yrittäjähenkisiin kilpailuihin ja projekteihin (esim. yrittäjäkylä) - harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä viikkotehtävien tai muiden pidempien projektien avulla	- itsearviointi - palaute ryhmältä - teemapäivän tuotto - palaute järjestäjille osallistujilta

7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Tavoite	Toteutus	Arviointi
Oppilas kiinnostuu kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioista.	- oppilaiden osallistaminen esim. oppilaskunta-, välkkäri- ja kummitoiminnan avulla - tarjotaan mahdollisuuksia oman opiskelun suunnitteluun - huolehditaan koulurakennuksesta, ympäristöstä ja yhteisistä välineistä - tutustutaan ympäröivän yhteiskunnan toimintaan ja rakenteisiin esim. uutisten avulla	opettajan havainnointi ja palaute
Oppilas oppii ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti.	- harjoitellaan perustelemaan asiallisesti oma mielipide sekä kunnioittamaan toisten mielipiteitä - harjoitellaan tekemään kompromisseja ja antamaan rakentavaa palautetta - järjestetään väittelyitä ja kokouksia luokassa	- opettajan havainnointi ja palaute - itsearviointi - palaute ryhmältä

Oppilas oppii ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkityksen.	• opetellaan toimimaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti esim. jätteiden lajittelussa, ruokailussa, siisteyden ylläpidossa, liikkumisessa • opitaan vähitellen ymmärtämään omien tekojen seuraukset ja merkitykset nyt ja tulevaisuudessa • tehdään yhteistyötä eri yhdistysten kanssa esim. kierrätyskeskus, Metsäliitto, luontokoulu	• opettajan havainnointi ja palaute
--	---	---

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet

Ylästön koulun toimintakulttuuria kehitetään seuraavasti:

	Tavoite	Toteutus	Arviointi
Toiminta-kulttuuri	• elinikäinen oppiminen • uteliaisuus, innostus • oppilaan vastuu omasta toiminnasta • avoimuus, erilaisuuden hyväksyminen • osallistaminen • koulu mielekkäänä ja viihtyisenä työ- ja oppimisympäristönä • pedagoginen jakaminen • opettajan vastuullisuus ja sitoutuneisuus • innostava ja lapsilähtöinen työote • yhteinen vastuu oppilaista • painotus perusasioissa	• avoin vuorovaikutus • oman työn ja työyhteisön kunnioitus • vastuun jakaminen työyhteisössä • kouluttautuminen • yhteiset pedagogiset toimintamallit, esim. - palkitus - avoin alku • annetaan oppilaille riittävästi haasteita ja vaaditaan vastuunottoa	• itsearviointi • työyhteisössä aikaa palautteen antamiseen ja saamiseen • mittaukset • koulun saama palaute • kokeet, testit, seulat

Esimerkkejä oppilaiden osallisuudesta koulun toimintakulttuurin kehittämisessä:

- Oppimissisältöjen suunnittelu ja toteutus
- Oppimispaikan valinta
- Vaikuttajapäivässä kaupunkitasoinen vaikutusmahdollisuus
- Oppilaskuntatoiminta
- Oppilaiden suunnittelemat toimintapäivät ja -tuokiot
- Oppilaat apuopettajina pienemmille
- Välituntiliikuttajat
- Sähköisen oppimismateriaalin mahdollisuuksien jakaminen
- Ulko- ja sisätilojen muutostöiden suunnittelu ja toteutus
- Välituntivälineiden valinta

Ylästön koulu oppimisympäristönä

Oppimisympäristöön tuo erityispiirteensä koulun maantieteellinen sijainti ja sosiaalinen luonne. Ylästön koulussa käytetään tiloja ja välineitä monipuolisesti ja joustavasti.

Ylästön koulua pyritään oppimisympäristönä kehittämään siten, että siellä olisi mahdollisimman

- oppilaita kunnioittava ja kuunteleva asenneympäristö
- motivoiva, innostava ja kannustava ilmapiiri
- turvallista ja viihtyisää
- henkisesti ja fyysisesti avoin ympäristö monipuoliselle tekemiselle
- vuorovaikutteiset toimintamallit

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti mm. seuraavia asioita:

- Kotiluokat
- Aineluokat
- Pienryhmätilat
- Muut yhteiset tilat, kuten ruokala, sali, kirjasto, käytävät, pöytäryhmät, varastot
- Kalusteet
- Koulun piha ja lähiympäristö
- Muut lähistöllä olevat tilat, esim. seurakunnan tai päiväkodin tilat
- Retki- ja leirikoulukohteet
- Virtuaalinen oppimisympäristö

Ylästön koulun työtavat

Työtapojen kehittämisen tavoitteet Ylästön koulussa:

- Oppilas aktiivinen oppija
- Oppilaiden erilaisten oppimistyylien ja taitojen soveltamisen huomioiminen
- Työrauhan työstäminen
- Onnistumisen kokemusten luominen
- Monialaisiin kokonaisuuksiin pyrkiminen
- Monipuolisten työtapojen käyttäminen

Työtavan valinta on osa opettajan suunnittelemaa opetus- ja oppimisprosessia. Monipuoliset työtavat kuten kokemuksellinen ja toiminnallinen työtapana, eri aistikanavien käyttö oppimisessa, joustavat tehtävät, sekä liikkuminen lisäävät motivaatiota ja vahvistavat elämyksellisyyttä opettajajohtoisen oppimisen rinnalla. Eriyttäminen ja oppiaineille tyypilliset tiedot ja taidot ohjaavat työtapojen valintaa. Oppilaita voi osallistaa työtapojen suunnittelussa esimerkiksi siten, että he suunnittelevat itse opiskeltavia aiheita ja opintomateriaaleja sekä mahdollisesti opettavat ne toisille.

	Toteutusesimerkkejä toiminnallisista työtavoista
Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat	• konkreettisten opetusvälineiden käyttö • ongelmalähtöisyys • yhteistoiminnalliset työtavat • ryhmä- ja parityöt • työpajatoiminta • eläytyminen opiskeltavaan sisältöön, esim. historia • pistetyöskentely • teemapäivät • kokeellisuus • luonnon hyödyntäminen • eri tiedonhankintamenetelmät • leikit; säännöt, sosiaaliset taidot, yhdessä toimiminen • tilan hahmottaminen • rytmittäminen • oppimisleikit • draamapedagogiikka • improvisointi • äänimaisemat • itseilmaisu

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Ylästön koulussa jokaisella luokka-asteella toteutetaan vähintään yksi monialainen opintokokonaisuus. Opettaja voi integroida kokonaisuuteen haluamiaan oppiaineita. Opintokokonaisuuksista kootaan luokka-asteittain ideapankki, jota muut voivat hyödyntää. Monialaisia opintokokonaisuuksia kehitetään ja arvioidaan sekä toteutumista seurataan tiimeissä. Esimerkkejä monialaisista opintokokonaisuuksista ovat:

- Näyttelyt
- Aamunavaukset
- Esitelmät: seinälehdet, power point -esitykset, teemavihkot,
- Juhlapäivien järjestäminen
- Pajatyöskentelyt
- Retket, niiden valmistelu ja jatkotyöskentely
- Haastattelut
- Yhteistyö eri tahojen kanssa (esim. koulu toisesta maasta, yritykset..)
- Elokuvat, äänitykset, animaatiot, draamat
- Valokuvaprojektit
- Teemapäivät
- Luonnontieteelliset kokeet
- Kilpailuihin osallistuminen (myös katsojana)

Aiheet näihin nousevat eri oppiaineista tai opintokokonaisuuksista.

Eri oppiaineiden yhteistyön ja koulun muun toiminnan työnjaosta päätetään osittain johtoryhmässä, osittain yhteisesti sopien. Eri vastualueet jaetaan mahdollisimman tasaisesti yhteisessä kokouksessa lukuvuoden alkaessa. Joitakin toimintoja varten muodostetaan tiimejä. Tiimejä voi olla luokka-asteittain tai kiinnostuksen mukaisesti aiheesta riippuen.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Hyvän ja turvallisen koulupäivän avainasioita ovat:

- turvallisen koulutien mahdollistaminen liikennekasvatuksella
- järjestyssäännöt ja niiden noudattamisen valvominen
- turvallisuus- ja hyvinvointikansion ohjeet
- työrauhan turvaaminen mm. resurssien kohdentamisella oikein koulun sisällä
- kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen kasvatustilaisuuksilla, KiVa-koulu -toiminnalla ja yhteistyössä YHR:n ja koulukuraattorin kanssa
- välitunnit tärkeänä ja aktiivisena osana koulupäivää: esim. sisävälitunnit, Liikkuva koulu , välituntipelit ja -leikit sekä erilaiset tempaukset
- laadukas ja monipuolinen opetus oppimisen iloa säilyttävänä peruspilarina

Koulumme hyvinvointikansioon on kirjattu suunnitelma, miten oppilaita suojataan kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Hyvinvointikansio käsitellään vuosittain koko työyhteisön kesken ja huomioidaan uusien opettajien perehdytyksessä.

Koulu toimii oppivana yhteisönä hyvän kouluarjen toteuttamisessa, yhteistyössä kodin kanssa. Opetusta ja koulun toimintaa suunnitellaan yhdessä opettajien, henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien, sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Hyviä käytänteitä ja informaatiota jaetaan mm. luokka-asteiden opettajien kesken, ja tietoa siirretään seuraaville vastaavaa luokkatasoa opettaville. Koulutuksissa saatavaa tietoa ja materiaalia jaetaan myös muiden käytettäväksi ja tähän pyritään strukturoimaan yhteistä aikaa. Toimintaa arvioidaan keskustellen ja palautteiden perusteella. Koulussa ymmärretään virheiden merkitys oppimiselle ja oppivalle yhteisölle.

Koulussamme peruskasvatustyöllä tuetaan hyvää ilmapiiriä ja ryhmäytymistä. Työtä tukevat:

- työyhteisö ja koulun johtajat
- hyvinvointitoiminta
- TYHY-toiminta ja tutustuminen henkilökunnan kesken
- YHR
- ulkopuolisten tahojen tietotaidon ja materiaalien hyödyntäminen

Kouluyhteisön keskinäistä vuorovaikutusta tuetaan eri tasoilla: lasten keskinäisissä suhteissa, lasten ja aikuisten, sekä aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa, ottaen huomioon myös huoltajat. Tiedon kulku huoltajien ja koulun välillä on eräs tärkeä vuorovaikutuksen muoto. Kanavina ovat mm. Wilma, puhelin, keskustelut ja muu viestintä. Onnistuneen vuorovaikutuksen edellytys on mahdollisuus kommunikointiin, vuorovaikutustaitojen hallitseminen ja kuulluksi tuleminen – myös negatiivisissa asioissa. Vuorovaikutuksen eräs tehtävä on tuoda esiin työyhteisön ongelmakohtia ratkottaviksi. Koulussa pyritään varaamaan aikaa vuorovaikutukselle yhteisen työajan puitteissa, sekä aktiivisella TYHY-toiminnalla. Vuorovaikutuksen määrää ja laatua pyritään arvioimaan ja kehittämään jatkuvasti eri yhteyksissä, mm. johtoryhmässä, YHR:ssä, huoltajien ja lasten kanssa, sekä koulun aikuisten kesken. Arvioinnissa käytetään mm. Kunta 10 -tutkimusta, TYHY-tutkimuksia ja YT-ajalla saatua palautetta. Huoltajilta ja lapsilta saadaan palautetta keskustellen ja kyselyillä.

Osallisuutta koulun toiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen pyritään lisäämään eri tasoilla. Henkilökunnan kesken pidetään huolta vuorovaikutuksen määrästä ja laadusta, sekä asioiden valmistelusta keskustelua varten tiimeissä. Osallisuutta on myös vastuualueiden jakaantuminen mahdollisimman tasaisesti koulun yhteisten asioiden hoitamisessa. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia olla aktiivinen omissa oppimisprosesseissaan sekä oman koulun jäsenenä. Omissa oppimisprosesseissaan hän voi esimerkiksi vaikuttaa työtavan, toteutusmuodon tai opiskelupaikan valintaan, sekä oman työympäristönsä viihtyvyyteen. Luokan tai koulun asioihin hän voi osallistua myös luokkakeskusteluissa ja -äänestyksissä, sekä oppilaskuntatoiminnan kautta ja osallistumalla edustajana YHR:n kokoukseen. Oppilaat voivat myös osallistua opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen omien erityistaitojensa mukaisesti. Huoltajien osallisuutta on ennen kaikkea turvata lapselle hyvä perusarki, olla kiinnostunut oppilaan koulunkäynnistä sekä auttaa ja motivoida koulutehtävien tekemiseen. Hän voi vaikuttaa koulun toimintaan vuorovaikutuksessa opettajan, rehtorin tai koulun muun henkilökunnan kanssa. Muita osallisuuden muotoja ovat mm. vanhempainyhdistyksen ja luokkatoimikunnan toiminta, sekä yhteistyöpäiviin osallistuminen. Osallisuuden toteutumista arvioidaan esimerkiksi keskusteluilla ja kyselyillä.

Kodin ja koulun yhteistyön muotoja ja toteuttamisen periaatteita ovat:

- säännöllinen viestintä sovittujen viestintäkanavien kautta
- neutraalia ja informatiivista viestintää
- sekä luokan, että koko koulun suunnitelmallinen viestintä
- vanhempainilta lukuvuoden alussa, jossa tutustutaan ja keskustellaan yhteistyön ja viestinnän toteuttamisesta
- kodin ja koulun yhteistyöpäivät
- huoltajien ja muiden aikuisten osallistuminen koulun toimintaan mahdollisuuksien mukaan: retket, tapahtumat, pajapäivät, kerhot, koulumummit ja -papat, arjen tilanteet ja oppitunnit

Yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan jakamalla vastuualueet koulun henkilöstön kesken. Selkeät yhteyshenkilöt ja yhteystietolistat mahdollistavat tehokkaan toimimisen. Toimintaa kehitetään jatkuvasti saatujen kokemusten perusteella.

Ympäristövastuullisuus koulussamme näkyy koulussamme monin eri tavoin mm.

- huolehditaan yleisestä siisteydestä koulussa ja sen lähiympäristössä
- ohjataan oppilaita ympäristövastuulliseen toimintaan
- pyritään kasvattamaan oppilaista vastuuntuntoisia kuluttajia
- säästetään sähköä sammuttamalla tarpeettomat laitteet ja valot
- kierrätetään roskat ja jätteet luokassa ja ruokalassa
- hankinnoissa pyritään hyödyntämään käytettyjä tavaroita
- uusiokäytetään materiaaleja KU/TN/TS -tunneilla
- oppikirjoja pyritään käyttämään mahdollisimman pitkään ja huolehditaan niiden hyvästä kunnosta
- hankitaan tehtäväkirjoja harkiten, ja mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään ja hankitaan sähköisiä materiaaleja ja laitteita
- monistetaan ja tulostetaan harkiten ja paperia säästetään
- hyödynnetään sähköisiä tallennus- ja jakelukanavia
- kannustetaan oppilaita kulkemaan koulumatkat kävellen, pyörällä tai julkisilla kulkuneuvoilla

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mahdollisuuksien mukaan etäopetusta voidaan hyödyntää Ylästön koulussa silloin, kun oppilas ei terveydellisistä syistä voi käydä koulua ja tehdään kotiopetuspäätös. Lisäksi etäopetuksen avulla opetusta voidaan rikastaa mm. seuraavasti

- mahdollistetaan eri kielten ja uskontojen opiskelu
- tehdään yhteistyötä muualla Suomessa ja ulkomailla sijaitsevien koulujen kanssa
- hyödynnetään asiantuntijoita eri oppiaineissa
- eriytetään opetusta molempiin suuntiin
- mahdollistetaan opettajien välinen yhteistyö

Etäopetusta suunniteltaessa huomioidaan, että alakoululaiselle kokemuksellisuus, itse tekeminen ja opettajan läsnäolo ovat tärkeitä asioita koulutyössä.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulumme kerhotoiminnan periaatteet noudattavat valtakunnallista ja Vantaan ohjeistusta. Kerhojen tavoitteena on monipuolistaa ja syventää opetusta. Lisäksi kerhotoiminnan järjestämisessä huomioidaan koulumme musiikkiluokkapainotus. Koulumme kerhoja ohjaavat opettajat, vanhemmat ja ulkopuoliset toimijat. Opettajien omaa kiinnostusta ja asiantuntemusta pyritään hyödyntämään kerhotoiminnassa.

Ylästön koulussa liikennetaitojen omaksumista tuetaan koko alakoulun ajan. Asiaa käsitellään esim. LI/YLT/FYKE/BG -oppiaineissa ja tapahtumissa. Opetuksessa hyödynnetään myös muiden tahojen liikennekasvatusmateriaaleja. Oppilaita neuvotaan turvalliseen liikkumiseen koulumatkoilla ja retkillä. Harjoitellaan turvallista liikkumista liikenteessä kävellen, polkupyörällä ja julkisissa kulkuneuvoissa.

6. Oppimisen arviointi

Ylästön koulussa pyritään hyvään ja yhdenmukaiseen arviointikulttuuriin. Sitä kehitetään yhdessä oppilaiden, huoltajien ja koulun opetushenkilöstön kanssa. Opetushenkilöstö keskustelee käytettävistä arviointimenetelmistä ja -kriteereistä säännöllisesti. Keskusteluissa reflektoidaan myös arvioinnin objektiivisuutta ja monipuolisuutta. Pohjana käytetään opetussuunnitelmaa ja jo olemassa olevia koulun omia sopimuksia esim. käyttäytymisen ja työskentelytaitojen arvioinnissa. Keskustelua käydään koko opetushenkilöstön kanssa, mutta myös pienemmissä ryhmissä, kuten luokka-asteittain tai oppiainetiimien kesken. Yhdessä pohditaan arvioinnin toteuttamista ja kriteereitä eri tasoilla: lukuvuosisarviointi, väliarviointi, itsearviointi, kokeet ja projektit.

Koulumme arviointikulttuuria kehitetään myös yhteistyöllä kotien kanssa. Tiivis yhteistyö vanhempainyhdistyksen ja huoltajien kanssa osallistaa huoltajat mukaan arviointikulttuurin kehittämiseen. Huoltajat voivat osallistua arviointikulttuurin kehittämiseen myös esim. vanhempainilloissa, muissa koulun ja kodin yhteisissä keskustelutilaisuuksissa ja nettikyselyissä. Huoltajille viestitään avoimesti arvioinnin kriteereistä ja toteuttamistavoista, sekä käyttäytymis- ja työskentelytaitojen että oppiaineiden osalta. Arvioinnin perusteista tiedotetaan huoltajille mm. opetussuunnitelmassa, vanhempainilloissa sekä sähköisillä viestimillä.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua yhdenmukaisen arviointikulttuurin kehittämiseen. Opetuksessa pyritään siihen, että oppilas tietää tunnin/jakson alussa, mitkä ovat oppimistavoitteet. Arviointiperusteista keskustellaan luokissa oppilaiden ikätason mukaisesti, ja samalla pohditaan, millä tavalla arvioinnista tulisi mahdollisimman monipuolista ja tasa-arvoista. Koulutasolla opettajia voidaan tukea oppilaiden osallistamisessa esim. koko koulun tasoisesti kyselyin tai keskustelua pohjustavin materiaalein.

Koulussa pyritään hyödyntämään ja kehittämään konkreettisia käytänteitä, joilla varmistetaan se, että suuri osa arvioinnista tapahtuu ohjaavana palautteena koulupäivän aikana. Koulumme työkalupakkiin (liitteenä) on kerätty hyväksi havaittuja konkreettisia keinoja ja työtapoja ohjaavan palautteen antamiseen esim. tarrojen ja leimojen käyttäminen tai opettajan oman toiminnan ohjaamiseen liittyvät keinot, kuten klemmarit taskussa muistuttamassa riittävän palautteen antamisesta. Oppilasta ohjataan arvioimaan itse omaa toimintaansa ja oppimistaan mm. ikätasoon sopivilla itsearviointilomakkeilla tai peukkuarviointilla. Myös vertaisarviointi toimii ohjaavana palautteena ja harjaannuttaa oppilaita suhteuttamaan omaa työskentelyään ja edistymistään.

Oppilaan tulisi voida näyttää omaa osaamistaan monin eri tavoin yksin, pareittain ja ryhmässä. Arviointimenetelmää valittaessa huomioidaan oppilaiden yksilöllisyys. Menetelmä voi vaihdella oppilas-, oppiaine-, ryhmä- ja tilannekohtaisesti. Ylästön koulussa arviointi perustuu mm. seuraaviin asioihin:

- aktiivinen osallistuminen oppimistilanteisiin koko oppimisprosessin aikana
- erilaiset esitelmät ja oppilaiden omat projektit
- portfolio, oppimispäiväkirjat
- oppilaan omat muistiinpanot
- urakkatehtävät
- kirjalliset kokeet
- suulliset kokeet
- tietolähteen avulla tehtävät kokeet
- sähköisesti toteutettavat kokeet
- toisten opettaminen (esim. oppitunnin pitäminen tai opetusvideon tekeminen)
- oman erikoisosaamisen erilaiset näyttömahdollisuudet (esim. taito- ja taideainekilpailut)
- monipuoliset läksynkuulustelutavat

Erialaisten arviointimenetelmien käyttöä suunnitellaan etukäteen yhdessä muiden opettajien ja oppilaiden kanssa. Arviointilanteessa vaadittuja taitoja tulee harjoitella opetusjakson aikana ja tavoitteista keskustella yhdessä oppilaiden kanssa. Työyhteisössä käydään säännöllisesti keskustelua eri arviointimenetelmien käytöstä ja niiden toimivuudesta.

Arvioinnin osalta on tärkeää, että itsearviointiin lisäksi oppilas saa ohjaavaa palautetta vertaisiltaan, opettajilta sekä huoltajilta. Opettajat tekevät arviointityötä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä toisten opettajien kanssa.

Arvioinnin avulla opettaja saa tietoa siitä, kuinka hän parhaalla mahdollisella tavalla ohjaa oppilaan oppimista, esimerkiksi:

- eriyttämällä
- muodostamalla toimivia/tarkoituksenmukaisia ryhmiä (palkkiryhmät)
- toteuttamalla tarvittavat tukitoimet (varhainen puuttuminen!)
- suunnittelemalla ajankäyttöä
- käyttämällä toimivia työtapoja

Oppilaan kehityksen kaari saadaan näkyväksi arvioinnin keinoin. Kannustava arviointi motivoi oppilasta yrittämään ja tekemään parhaansa. Parhaimmillaan se vahvistaa itseluottamusta ja -tuntemusta sekä halua oppia uusia asioita. Oppilas, opettaja ja huoltajat tulevat tietoisiksi oppilaan vahvuuksista sekä haasteista. Tavoitteena on, että yhdessä haasteet pilkotaan sopiviksi oppimistavoitteiksi. Lisäksi arvioinnin yhteydessä oppilas oppii antamaan ja vastaanottamaan realistista palautetta.

ARVIOINTI: KÄYTTÄYTYMISEN KRITERIT ARVOSANOILLE 1. – 5. LK

Ylästön koulu

arviointilauseet	A Erinomaisesti	B Hyvin	C Kohtalaisesti	D Välttävästi	E Ei riittävää
Oppilas noudattaa yhteisiä sääntöjä	lähes aina	yleensä - tarvitsee vähän aikuisen ohjausta, mutta osaa korjata, ja on motivoitunut korjaamaan käytöstään	vaihtelevasti - tarvitsee aikuisen ohjausta ja toistuvaa muistuttelua yhteisistä säännöistä - joitakin sääntörikkomuksia	harvoin - vaatii aikuiselta enemmän valvontaa - herättää aikuisessa huolta - vaarantaa omaa ja muiden turvallisuutta - toistuvia sääntörikkomuksia	hyvin harvoin - vaatii jatkuvaa valvontaa - herättää aikuisessa suuren huolen - vaarantaa toistuvasti omaa ja muiden turvallisuutta - toistuvia ja tahallisia sääntörikkomuksia
Arvioinnissa huomioitavia tilanteita: - koulun ja luokan sääntöjen noudattaminen - annetuista tehtävistä ja omista tavaroista huolehtiminen - yhteisistä tarvikkeista ja ympäristöstä huolehtiminen - ajoissa paikalle saapuminen ja annetuissa aikatauluissa pysyminen - luotettavuus - annettujen ohjeiden noudattaminen					

arviointilauseet	A Erinomaisesti	B Hyvin	C Kohtalaisesti	D Välttävästi	E Ei riittävää
Oppilaalla on hyvät tavat käytöksessä ja puheessa	lähes aina	yleensä - tarvitsee vähän aikuisen ohjausta, mutta osaa korjata, ja on motivoitunut korjaamaan käytöstään	vaihtelevasti - tarvitsee aikuisen ohjausta - käyttäytyy välillä epäasiallisesti	harvoin - alttius konfliktitilanteille - herättää aikuisessa - käyttäytyy usein epäasiallisesti	hyvin harvoin - herättää aikuisessa suuren huolen - konfliktitilanteita tulee paljon - käyttäytyy toistuvasti ja tahallaan epäasiallisesti
Arvioinnissa huomioitavia tilanteita: - suvaitsevä asenne ja hyvä käytös toisia kohtaan - toisten huomioiminen ja kunnioittaminen - puhe- ja käytöstavat - konfliktitilanteiden ratkaisutaidot (anteeksipyyntö, katumuksen osoittaminen) - myönteisen ilmapiirin luominen - rehellisyys					

arviointilauseet	A Erinomaisesti	B Hyvin	C Kohtalaisesti	D Välttävästi	E Ei riittävää
Oppilas antaa työrauhan itselle ja muille	lähes aina	yleensä - tarvitsee vähän aikuisen ohjausta, mutta osaa korjata, ja on motivoitunut korjaamaan käytöstään	vaihtelevasti - tarvitsee aikuisen säännöllistä ohjausta työrauhan ylläpitämiseen	harvoin - häiritsee selkeästi enemmän omaa ja muiden työskentelyä - herättää aikuisessa huolta	hyvin harvoin - herättää aikuisessa suuren huolen - häiritsee tahallaan ja toistuvasti työrauhaa
Arvioinnissa huomioitavia tilanteita: - työrauhan luominen ja ylläpitäminen - tavoitteellinen keskittyminen omaan työhön - oman vuoron odottaminen (esim. viittaaminen ja siirtymätilanteet)					

Käyttäytymisen kriteerit arviointia varten 6. luokka . Arvioinnissa huomioidaan mm. seuraavia asioita.

10, erinomainen =

- hyvät tavat käytöksessä ja puheessa
- on aidosti suvaitsevainen kaikkia kohtaan
- huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä ja omista tehtävistä ja välineistä tunnollisesti ja oma-aloitteisesti
- noudattaa esimerkiksi koulun sääntöjä
- ylläpitää työrauhaa ja luo myönteistä ilmapiiriä
- on oma-aloitteinen ja aktiivinen auttamaan ja huomioimaan toisia

9, kiitettävä =

- hyvät tavat käytöksessä ja puheessa
- on aidosti suvaitsevainen kaikkia kohtaan
- huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä ja omista tehtävistä ja välineistä tunnollisesti
- noudattaa koulun sääntöjä
- ylläpitää työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä
- auttaa ja huomioi toisia

8, hyvä =

- hyvät tavat käytöksessä ja puheessa lähes aina
- on suvaitsevainen kaikkia kohtaan
- huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä
- noudattaa yleensä koulun sääntöjä
- antaa työrauhan ja suhtautuu myönteisesti kouluun

7, tyydyttävä =

- hyvät tavat käytöksessä ja puheessa vaihtelevasti
- ei ole aina suvaitsevainen kaikkia kohtaan
- huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä ajoittain
- ei noudata aina koulun sääntöjä
- häiritsee työrauhaa eikä suhtaudu aina myönteisesti kouluun

6, kohtalainen =

- käyttäytyy ja puhuu usein epäkunnioittavasti ja loukkaavasti
- ei ole suvaitsevainen kaikkia kohtaan
- ei huolehdi ympäristöstä eikä yhteisistä tehtävistä tai välineistä
- noudattaa vaihtelevasti koulun sääntöjä
- häiritsee työrauhaa usein ja suhtautuu piittaamattomasti kouluun

5, välttävä =

- käyttäytyy ja puhuu hyvin usein epäkunnioittavasti ja loukkaavasti
- ei ole suvaitsevainen kaikkia kohtaan
- ei huolehdi ympäristöstä eikä yhteisistä tehtävistä tai välineistä
- noudattaa harvoin koulun sääntöjä
- häiritsee työrauhaa hyvin usein ja suhtautuu piittaamattomasti kouluun

4, hylätty =

- toistuvia ja tahallisia sääntörikkomuksia
- käyttäytyy piittaamattomasti ja väkivaltaisesti toisia kohtaan
- ei välitä kurinpitotoimista

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestäminen Ylästön koulussa

Ylästön koulun toimintatavat oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen osalta alkavat jo alanivelen suunnitteluvaiheessa, jatkuvat koko alakoulun ajan ja saattavat oppilaat ylänivelen kautta yläkouluun. Alakouluun tulevan oppilaan oppimispolun suunnittelu alkaa loka-marraskuussa esi- ja alkuopettajien yhteispalaverilla. Palaverin kutsuu koolle koulun esi- ja alkuopetustiimi. Siinä päivitetään yhteistyösuunnitelma (vuosikello) sekä muodostetaan kulloisenkin lukuvuoden yhteistyöparit esikouluryhmien ja alkuopetusluokkien kesken. Yhteistyöparit tekevät alustavan suunnitelman kuluvan lukuvuoden toiminnoista yhdessä, esim. vierailuista puolin ja toisin. Tavoitteena on joustava koulun alkumolemmille osapuolille.

Huhtikuussa esiopettajat tulevat kertomaan koulutulokkaista ESKO-tiedonsiirtopalaveriin. Koulu kutsuu palaverin koolle ja siihen osallistuu koulusta esi- ja alkuopetuksen vastuuhenkilöitä, tulevia ensimmäisen luokan opettajia, rehtori ja mahdollisesti muita YHR:n jäseniä. Myös päiväkodin muuta henkilökuntaa tulee paikalle tarpeen mukaan. Palaverissa koulu saa ESKO-tiedonsiirtolomakkeet. Nivelpalaverien jälkeen koulun laaja-alainen erityisopettaja käy mahdollisuuksien mukaan vierailemassa päiväkodeissa havainnoimassa esiopetusryhmiä. Saatujen tietojen perusteella erityisopettaja tekee YHR:n ja esi- ja alkuopetustiimin avustuksella alustavan reppuryhmäjaon koulutulokkaista. Toukokuussa koulutulokkailla on tutustumispäivä, jossa tulevat oppilaat toimivat muodostetuissa reppuryhmissä ja samaan aikaan vanhemmilla on infotilaisuus salissa. Reppuryhmiä vetää mahdollisuuksien mukaan sama tiimi, joka aloittaa tulevana lukuvuonna ensimmäisten luokkien opettajina.

Ensimmäinen luokka käynnistyy n. 4-6 viikon mittaisella avoimella alulla. Sen aikana tavoitteena on, että ensimmäisten luokkien opettajat tutustuvat kaikkiin oppilaisiin ja oppilaat tutustuvat sekä toisiinsa että opettajiin. Tämä tapahtuu erilaisten oppilasryhmittelyjen sekä joustavien opetusjärjestelyjen avulla. Avoimen alun lopuksi tehdään tarvittaessa oppilassiirtoja reppuryhmästä toiseen, jotta pysyvistä luokista tulisi pedagogisesti mahdollisimman toimivia.

Seuraava luonteva vaihe muokata oppilasryhmiä on kolmannelle luokalle siirryttäessä, kun osa oppilaista siirtyy musiikkiluokalle ja luokat muotoutuvat näin ollen uudelleen. Tässäkin muutosvaiheessa pyritään pedagogisesti mahdollisimman toimiviin ryhmiin huomioiden lasten sosiaaliset suhteet. Koulun sisäisessä käytössä on tiedonsiirtolomake, jolla pyritään välittämään opetuksen kannalta olennainen tieto oppilaan seuraavalle opettajalle. Kyseistä lomaketta käytetään muissakin opettajanvaihdestilanteissa.

Yläkoulun nivellys alkaa alakoulun laaja-alaisen erityisopettajan alustavalla tiedonsiirrolla aluekoordinaattorille lokakuun aikana. Siinä ilmoitetaan ne oppilaat, jotka opiskelevat yleisopetuksen luokissa ja joilla on voimassa oleva erityisen tuen päätös. Lista on mahdollista kirjata myös ne oppilaat, joille on mahdollisesti tulossa erityisen tuen päätös kuudennen luokan aikana. Kaikille oppilaille, joilla on erityisen tuen päätös, on tehtävä pedagoginen selvitys tammikuun aikana. Yläkoulu vastaa näiden oppilaiden huoltajien kuulemisista. Jos oppilas siirtyy yläkoulunivelessä erityisestä tehostettuun tukeen, vastaa alakoulu huoltajien kuulemisesta. Siirryttäessä yläkouluun vastaanottava koulu kutsuu koolle tiedonsiirtopalaverin, johon osallistuvat alakoulun luokanopettajat, erityisluokanopettaja, laaja-alainen erityisopettaja ja muita tarvittavia koulun aikuisia sekä yläkoulusta esimerkiksi laaja-alainen erityisopettaja ja apulaisrehtori. Luokanopettajat täyttävät myös KOKO-tiedonsiirtolomakkeen yläkoulua varten. Tiedonsiirtopalaverissa keskustellaan myös oppilaiden kaveritoiveista. Muihin kouluihin siirtyvien yksittäisten oppilaiden osalta järjestetään tarvittaessa erilliset palaverit.

Ylästön koulussa on pyritty suunnittelemaan oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tukemista perusrakenteista alkaen. Syyslukukauden alkaessa oppilaiden tuen tarvetta selvitetään esim. erilaisilla alkukartoituksilla ja havainnoinnilla. Saadun informaation perusteella luokanopettaja suunnittelee yhdessä luokka-astetiimin, erityisopettajan ja tarvittaessa YHR:n kanssa luokkansa oppilaiden tuen järjestämisen. Resurssit pyritään jakamaan tarpeen mukaisesti, ei välttämättä tasajaolla. Lukuvuoden aikana resurssien jakoa ja oppilaiden tuen kohdentamista tarkistetaan luokka-asteiden sisällä ja niiden välillä ns. pöyhintäpäivillä.

Opettajan opetustyön suunnittelun apuna on käytössä Opettajan työkalupakki (liitteenä), jonka toimilla pyritään mahdollistamaan erilaisten oppijoiden koulupäivän sujuminen mm. ennakoimalla ja strukturoimalla opetusta ja oppitunteja. Tarpeen mukaan luokanopettaja järjestää tukiopetusta joko koulupäivän sisällä tai lukujärjestyksen ulkopuolella. Tukitunteja voi järjestää myös yhteistyössä toisten opettajien kanssa, jolloin eri ryhmien tuen tarvitsijat saavat tarvitsemansa tuen. Tukea pyritään suuntaamaan myös palkittamalla saman luokka-asteen opetusryhmiä, jossa oppilaat jaetaan ryhmiin oppimistyyliensä mukaisesti. Erityisopettajan ja luokanopettajan samanaikaisopetuksen avulla pyritään ennaltaehkäisevään tukeen.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tukevat myös erilaiset interventiot, kute

- Mielenterveystaidot alakoulussa –ohjelma
- Maltti – tarkkaavuuden ja toiminnan ohjauksen kuntoutusryhmä
- Sulo – sujuvan lukemisen ja kirjoittamisen kuntoutusryhmä
- Kiva –koulu –toiminta
- Lions Quest –ohjelma

Perusopetuslaissa säädettyjen tukimuotojen järjestäminen

Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin sujumisen perustana on toimiva yhteistyö koulun ja kodin välillä. Luokanopettaja sopii huoltajien kanssa, millä tavalla kommunikaatio opettajan ja huoltajien välillä pääosin tapahtuu. Vanhempainilloissa opettaja käy tarkemmin läpi luokan käytänteet esimerkiksi läksyjen ja kokeiden suhteen. Luokanopettaja tiedottaa huoltajia eri tavoin oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin sujumisesta. Mahdollisesta tuen tarpeesta luokanopettaja keskustelee huoltajien kanssa varhaisessa vaiheessa. Tuen muodot pyritään suunnittelemaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Tiedot koulun opetusjärjestelyt, kuten oppilaiden sijoittelut palkkiryhmiin tai erityisopettajan resurssien kohdentaminen, ratkaistaan koulun sisällä. Pedagogiset asiakirjat kirjataan yhdessä huoltajien kanssa esimerkiksi arviointikeskustelujen yhteydessä.

Muiden perusopetuslaissa kuvattujen tukimuotojen järjestämisen, esim. tulkkipalvelun, koulu hoitaa Vantaan kaupungin antamien ohjeiden mukaisesti.

Yleinen tuki

Yleisen tuen suunnitelma tehdään, jos oppilaan oppimiseen ja/tai koulunkäyntiin liittyy asioita, jotka opettajan oman arvion mukaan muidenkin lasta opettavien henkilöiden olisi tarpeellista tietää. Erityisesti tämä täytyy huomioida, jos oppilas siirtyy toisen opettajan opetukseen.

Yleinen tuki tarkoittaa sitä, että oppilas oppii ja edistyy pääsääntöisesti luokanopettajan antaman opetuksen ja ohjauksen avulla. Opettaja käyttää koulussamme laaditun Opettajan työkalupakin yleisen tuen tukitoimia ja opetuksen strukturointivinkkejä opetuksensa jäsentämisen apuna. Yleisen tuen aikana oppilas ei tarvitse oppimiseensa usein/säännöllisesti erityisopettajan antamaa lisätukea.

Oppilaalle laaditaan yleisen tuen oppimissuunnitelma, mikäli hän tarvitsee säännöllisesti luokanopettajan erityishuomiota ja/tai -järjestelyjä oppimisensa ja koulunkäyntinsä tueksi. 1. luokan aikana oppilaiden kehitystä ja kouluvalmiutta voidaan vielä seurata, mutta mikäli tuen tarve jatkuu vielä 2. luokalla, oppilaalle tehdään oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmaan kirjataan mm. oppilaan vahvuudet, oppimisen ja/tai koulunkäynnin haasteet sekä erilaiset tukimuodot Opettajan työkalupakkia apuna käyttäen. Työkalupakki toimii opettajan työn "muistiapuna" hänen suunnitellessaan oppilaan

opetusjärjestelyjä ja samalla se ohjaa tarkistamaan tukien riittävyyttä säännöllisesti. Yleisessä tuessa ovat käytössä mm.

- strukturoitu päivä- ja viikko-ohjelma
- kuvatuot
- lisätyt työskentelytaut
- tarvittaessa lisäaikaa työskentelyyn
- apuvälineet
- osa-aikainen erityisopetus
- tukioetus
- henkilökohtainen ohjaus
- säännöllinen palaute
- tiiviimpi yhteistyö huoltajien kanssa

Luokanopettaja laatii yleisen tuen oppimissuunnitelman yhdessä huoltajien kanssa ja huolehtii sen päivittämisestä vähintään kerran lukuvuodessa esim. arviointikeskustelun yhteydessä, jossa myös oppilas on myös paikalla.

Mikäli lapsi ei tarvitse koulutyössään enää lisätukea, yleisen tuen oppimissuunnitelmaa ei uusita. Asiasta on hyvä sopia vanhempien kanssa ja kirjata päätös lopuksi oppimissuunnitelmaan.

Tehostettu tuki

Tehostettuun tukeen siirtymistä aletaan suunnitella, jos yleisen tuen tukimuodot ja opetuksen strukturointikeinot eivät ole olleet riittäviä. Tehostetussa tuessa oppilas tarvitsee oppimiseensa tai koulunkäyntiinsä vahvempaa, säännöllistä tukea tai eri tukimuotoja samanaikaisesti. Tehostetun tuen tarve ilmenee useammassa oppiaineessa tai monella eri koulunkäynnin osa-alueella. Tehostettuun tukeen siirtyminen on mahdollista vain, jos yleisen tuen tukimuodot ovat olleet käytössä.

Luokanopettajan arvioitua oppilaan tarvitsevan tehostettua tukea opiskelunsa tueksi, hän keskustelee asiasta oppilaan huoltajien kanssa ja konsultoi erityisopettajaa. Luvan saatuaan opettaja voi keskustella huolesta tarvittaessa myös YHR -jäsenten kanssa. Luokanopettaja laatii yhdessä erityisopettajan kanssa pedagogisen arvion oppilaasta. Vastuu arvion tekemisestä on luokanopettajalla. Pedagoginen arvio käsitellään moniammatillisen työryhmän tapaamisessa. Mikäli tehostetun tuen päätös tehdään, luokanopettaja saa tiedon asiasta ja tiedottaa edelleen huoltajia. Tällöin luokanopettaja laatii oppilaalle tehostetun tuen oppimissuunnitelman yhdessä huoltajien ja oppilaan kanssa.

Suunnitelmaan kirjataan mm. oppilaan vahvuudet, oppimisen ja/tai koulunkäynnin haasteet sekä erilaiset tukimuodot Opettajan työkalupakkia apuna käyttäen. Työkalupakki toimii opettajan työn "muistiapuna" hänen suunnitellessaan oppilaan opetusjärjestelyjä ja samalla se ohjaa tarkistamaan tukien riittävyyttä säännöllisesti. Yleisen tuen tukimuotojen lisäksi tehostetussa tuessa ovat käytössä mm.

- tehtävien eriyttäminen ja paloittelu
- mukautettu materiaali esim. E-kirjat ja eriytetyt kokeet
- laaja-alaisen erityisopettajan tiiviimpi tuki
- koulun YHR -jäsenten tuki
- ulkopuoliset tukitahot
- painoalueet

Luokanopettaja vastaa oppimissuunnitelman päivittämisestä yhteistyössä huoltajien kanssa yleensä arviointikeskustelun yhteydessä vähintään kerran lukuvuodessa. Päivittäessään suunnitelmaa luokanopettaja konsultoi tarvittaessa muita oppilasta opettavia opettajia, erityisopettajaa tai YHR:n

jäseniä. Päivittämisen yhteydessä tarkastellaan tukitoimien toimivuutta ja mahdollisten lisätukitoimien tarvetta.

Jos tuen tarpeen huomataan vähentyneen, voidaan tehostetun tuen päätös purkaa. Tällöin on tehtävä pedagoginen arvio, joka käsitellään moniammatillisessa työryhmässä. Lapsen siirtyessä yleiseen tukeen, on tehtävä yleisen tuen oppimissuunnitelma.

Erityinen tuki

Erityiseen tukeen siirtyminen on tarpeellista silloin, kun tehostetun tuen toimet eivät auta oppilasta riittävästi. Näiden tukitoimien on pitänyt olla voimassa vähintään 6 kuukautta ennen erityiseen tukeen siirtymistä. Erityisopettaja ja luokanopettaja käynnistävät yhdessä prosessin siirtymisestä erityiseen tukeen. Asiasta keskustellaan huoltajien ja oppilaan kanssa yhdessä ja mikäli asiassa päästään yhteisymmärrykseen, oppilaasta laaditaan pedagoginen selvitys. Pedagogisen selvityksen tekee erityisopettaja konsultoituaan muita opettajia. Selvitykseen sisällytetään laaja-alainen kuvaus oppilaan koulunkäynnin tilanteesta, kerrotaan käytetyt tehostetun tuen muodot ja arvioidaan niiden vaikuttavuus. Lisäksi kirjataan oppilaan koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet ja tarvittavat tukimuodot sekä mahdolliset muut tukitahot, ei kuitenkaan lääketieteellistä diagnostiikkaa. Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä, jossa olisi hyvä olla paikalla erityisopettaja. Erityistä tukea koskeva päätös voidaan tehdä vasta sitten, kun huoltajien ja oppilaan kuulemisasiakirja on allekirjoitettu. Rehtori vastaa kuulemisesta.

Erityistä tukea saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. HOJKS:n tekemisestä vastaa erityisopettaja luokanopettajan tuella. HOJKS on laadittava noin kahden kuukauden kuluessa erityisen tuen päätöksen tekemisestä. Erityisopettaja kirjaa HOJKS:an oppilaan kasvua ja oppimista tukevat toimenpiteet muiden opettajien ja asiantuntijoiden tietojen perusteella yhteistyössä kodin kanssa. HOJKS:ssa sovitaan koulun ja kodin vastuulla olevista tukimuodoista oppilaan koulunkäynnin ja kehityksen edistämiseksi. Rehtori on vastuussa siitä, että erityisen tuen päätöksen oppilailla on HOJKS.

Erityisen tuen tavoitteena on antaa oppilaalle jatkuvaa ja mahdollisimman kattavaa tukea oppimisessa, kasvussa ja kehityksessä. Tarpeen vaatiessa opetus voidaan toteuttaa myös muualla. Oppilaan tarvitsemaa tukea arvioidaan jatkuvasti ja tavoitteena on löytää häntä parhaiten tukevat keinot. Opiskelu voi tapahtua osin tai kokonaan pienluokassa, yleisopetuksen luokassa tai integroituna yleisopetuksen ryhmään. Avustajien, psykologin ja kuraattorin palveluja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

Opiskeltavien asioiden sisältöä voidaan karsia ja tarvittaessa tavoitteet voidaan yksilöllistää. Oppiaineiden yksilöllistäminen vaatii pedagogisen selvityksen, joka käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilöllistämisestä tehdään hallinnollinen muutos.

HOJKS laaditaan joka lukuvuosi uudelleen ja päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa yhdessä huoltajien kanssa. HOJKS - keskustelussa käydään läpi lapsen kokonaisvaltaista kehitystä sekä arvioidaan tukitoimien toimivuutta ja riittävyyttä. Samalla todetaan erityisen tuen tarpeen jatkuminen tai tehostettuun tukeen siirtyminen. Asia käsitellään ja päätetään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Jos umpeutuvalle erityisopetuspäätökselle haetaan jatkoa, niin edellä esitelty prosessi käydään uudelleen läpi. Mikäli taas päätös puretaan tai umpeutuvalle päätökselle ei haeta jatkoa, on tehtävä pedagoginen selvitys. Selvitys käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Tällöin lapselle laaditaan tehostetun tuen oppimissuunnitelma, jonka tulee olla voimassa vähintään lukuvuoden loppuun asti. Vasta tämän jälkeen oppilas voi tarvittaessa siirtyä yleiseen tukeen.

9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kielitietoinen toimintakulttuuri Ylästön koulussa

Ylästön koulu on muotoutumassa kulttuurisesti monimuotoisemmaksi yhteisöksi. Koulumme kielitietoisessa toimintakulttuurissa vahvistetaan suomen kielen arvostusta vieraskielisyyttä unohtamatta. Kielenkäytön kontekstisidonnaisuus ilmenee yleiskielen ja puhekielen erilaisissa käyttötilanteissa ja sitä harjoitellaan vuorovaikutuksessa kaikissa kommunikaatiotilanteissa. Paitsi äidinkielessä, myös eri aineiden oppitunneilla käytetään ja toistetaan niille ominaista käsitteistöä ja kieltä sekä varmistetaan ydintietojen ja -taitojen oppiminen. Käsitteitä, sanontoja, sanoja ja ilmiöitä avataan oppitunneilla eri aineyhteyksissä ja painotetaan tilannekohtaisesti. Tekstitaitoja opetetaan myös erilaisten tekstien käyttämisellä. Eri kieli- ja murrealueilta tulevat henkilöt rikastuttavat koulumme kielellistä kulttuuria.

Kielitietoisessa toimintakulttuurissa huomioidaan myös sanaton viestintä, mm. kehonkieli ja kuvallinen tuki. Koulun eri toiminnoissa varmistetaan, että oppilas ymmärtää sanoman ja toimintatavat sekä rohkaistaan siihen, että lapsi uskaltaa tarvittaessa kysyä apua. Oppilasta voidaan tukea mm. selkokielisillä materiaaleilla, ohjeistuksilla ja muilla konkreettisilla menetelmillä. Oppilaan kielitaitoa voidaan vahvistaa ja rikastaa myös hyödyntämällä erilaisten kielten välisiä yhteyksiä esim. matematiikassa, musiikissa tai liikunnassa. Monipuolisilla työtavoilla varmistetaan, että oppilas harjaantuu käyttämään kieltä sen kaikilla osa-alueilla: kuuntelemisessa, puhumisessa, lukemisessa ja kirjoittamisessa. Kielitietoista toimintakulttuuria kehitetään kollektiivisesti työyhteisön vuorovaikutuksen kautta.

Monikielisyys ja -kulttuurisuus

Koko koulun tehtävänä on luoda suvaitseva ja positiivinen ilmapiiri monikulttuurisuutta kohtaan. Eri kielet ja kulttuurit huomioidaan koulun tasolla tuomalla esiin niihin liittyviä tapoja ja ominaispiirteitä, esimerkiksi teemaviikkojen tai päivänavausten yhteydessä. Esiintuomisessa opettajien apuna voivat olla oppilaat, huoltajat ja koulun muu henkilökunta. Lisäksi luokassa voidaan toteuttaa opettajan harkinnan mukaan kansainvälistä yhteistyötä, pieniä kielikylpyjä, esitelmiä ja harjoitella lausahduksia tai lauluja tutustuen kulttuurien moninaisuuteen. Oppilaiden eri äidinkielet tulevat lisäksi esiin, kun he puhuvat, lukevat, kirjoittavat tai kuuntelevat omalla äidinkielellään. He voivat olla myös toistensa apuna oppituntien aikana yli luokkarajojen. Monikulttuurisuuden huomioimisen ohella opettajan tehtävänä on tutustuttaa oppilaita suomenkieleen ja -kulttuuriin liittyviin ominaispiirteisiin.

Opettajan tulee olla tietoinen oppilaidensa kielitaustoista ja tarvittaessa huomioida ne opetuksessa. Oppilaalle tarjotaan lisätukea, mikäli hänen suomenkielen sanavarastonsa on suppea. Koulun yleisten tukitoimien lisäksi mahdollisia tukitoimia ovat oman äidinkielen hyödyntäminen uusien asioiden oppimisessa ja muistiinpanojen tekemisessä sekä sanastojen, sanakirjan ja kuvien käyttö. Lisäksi oppilaita rohkaistaan osallistumaan oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetukseen, huomioiden myös etäopetusmahdollisuudet.

Valmistava opetus

Ylästön koulussa valmistava opetus toteutetaan inklusiivisesti. Opetuksen järjestelyissä ei noudateta perusopetuksen tuntijakoa. Valmistavassa opetuksessa oppilasta tuetaan S2-opetuksen sekä muiden tukitoimien avulla, esimerkiksi avustajatuki, omat oppimateriaalit sekä oppimista tukevat välineet. Kun valmistava opetus päättyy, oppilas siirtyy perusopetukseen ja yleisen tuntijaon piiriin. Tukitoimien jatkuvuus varmistetaan ja tarvittaessa haetaan erityisen tuen päätöstä ja vuosiluokkiin sitomattoman –opetuksen päätöstä (VSOP).

